

Skötselplan för Dalköpingeåns naturreservat

Fig. 1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Dalköpingeåns naturreservats ungefärliga läge

Fastställt: 2023-

Planförfattare: Cathrine Ek och Per-Arne Johansson

Diarienummer: SBN

Omslagsbild: Dalköpingeån, område 5

Foton: Cathrine Ek om inget annat anges

BILAGOR

A. Områdeskarta

B. Skötselområdeskarta

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	7
2.1 Administrativa uppgifter	7
2.2 Allmän beskrivning av bevarandevärden	8
2.2.1 Landskap och geovetenskapliga värden	8
2.2.2 Markanvändning och kulturhistoriska värden	8
2.2.3 Biologiska värden	10
2.2.3.1 Kärlväxter	11
2.2.3.2 Insekter	11
2.2.3.3 Mossor, lavar och svampar	12
2.2.3.4 Fladdermöss	12
2.2.3.5 Fåglar	12
2.2.4 Friluftsliv	12
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	12
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	13
3.1 Övergripande mål	13
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	13
4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena	14
4.1 Skötselområde 1 – Strandäng och sanddynor	14
4.2 Skötselområde 2 – Blandskog	14
4.3 Skötselområde 3 – Värdefull äldre blandskog med blöta områden	15
4.4 Skötselområde 4 – Betesmark	16
4.5 Skötselområde 5 – Yngre skog med mycket död ved, vatten och gräsytor	17
4.6 Skötselområde 6 – Träddrå och väg (som ska tas bort)	18
4.7 Skötselområde 7 - Stor öppen gräsyta med insådd äng och meanderslinga	19
4.8 Skötselområde 8 – Banvall	20
4.9 Skötselområde 9 – Gräsmark med meanderslinga och fornlämning	20
4.10 Skötselområde 10 – Åkermark	21
5 Friluftsliv	22
6 Jakt och fiske	22
7 Utmärkning av naturreservatets gräns	22
8. Tillsyn	22
9 Dokumentation och uppföljning	22

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselplan.....	22
9.2 Revidering av skötselplan	23
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	24
11 Rödlstade arter	25
12 Källor	25

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dess värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas, bilaga A. Men för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel – vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare- och andra intressenter.

Kommunen har ett övergripande ansvar för att kommunala naturreservat sköts. Kommunen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i kommunens naturreservat. De praktiska skötselåtgärderna utförs av kommunen eller upphandlad entreprenör.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarande målen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

Figur 2. Dalköpingeåns nedre del. Stora höga träd, klart, svagt rinnande vatten och med botten av små och stora stenar.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

Långsiktigt bevara och utveckla ekosystem och biologisk mångfald. Låta den smala naturremsan, längs Dalköpingeåns nedre del med vildvuxen skog utvecklas för att ge en upplevelse och en känsla av förvildad natur i en tätortsnära miljö. Främja allmänhetens behov av rekreation i närnatur och förmedla information om områdets natur- och kulturmiljöer.

Syftet uppnås genom att:

- skogsmarken, ängsmarken, våtmarkerna och andra ytor sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att långsiktigt trygga tillgången på kontinuerligt stort innehåll av gamla grova träd med en rik tillgång på död ved,
- naturvårdsåtgärder genomförs för att bevara och utveckla livsmiljöer för skyddsvärda arter,
- säkerställa kontinuiteten av gamla träd och stor mängd död ved i dess olika ålderssuccessioner
- ingen lövved tas ut från området
- skogen med dess flora och fauna utvecklas fritt från främmande trädslag,
- gräsytor sköts med slåtter och bete
- förmedla information om områdets natur- och kulturmiljöer på hemsida och skyltar

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Figur 3. Naturreservatets gränser och skötselområden

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Dalköpingeåns naturreservat
Beslutsdatum:	2023-
Areal:	25,1 ha
Kommun:	Trelleborg
Förvaltare:	Trelleborgs kommun
DOS-ID	
Gränser:	Se bilaga kartmaterial
Fastighet:	Del av Dalköpinge 6:3 Del av Dalköpinge 33:14 Öster jär 1:134 Öster jär 1:135 Öster jär 1:136 Del av Mellanköpinge 16:177 Mellanköpinge 12:29 Dalköpinge 12:8
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	Ca 4 km från centrum av Trelleborgs stad
Ungefärlig mittpunkt:	x: 131 398 ,09 y: 613 850 2,3 Sweref 99 13.30
Naturgeografisk region:	Nemorala zonen (Sydsvenska lövskogsregionen), Sydvästra Skåne – region 6
Vattenförekomst (HID):	Dalköpinge ån

2.2 Allmän beskrivning av bevarandevärden

2.2.1 Landskap och geovetenskapliga värden

Dalköpinge ån rinner i en utpräglad jordbruksbygd, i det sydvästskånska slättlandskapet. Området har höga värden genom Dalköpingeåns till stora delar naturligt meandrande åsträcka. Åfåran har bottnar med död ved, lekgrus, sten och block. Här finns fina uppväxtmiljöer för den i ån förekommande havsöringen.

Övre delen av berggrunden längs Dalköpingeån består av Danienkalksten. Danienkalksten har bildats under kritperioden för 135–70 miljoner år sedan. Den relativt jämna berggrundsytan täcks av lösa jordarter. Rikligt med flinta förekommer bitvis och framför allt i blottade delar av berggrunden.

Under delar av sommarhalvåret är åfåran uttorkad. Vattnet försvinner ner i berggrundens sprickbildningar mellan Gislövs by och Dalköpinge by för att sedan komma tillbaka igen i åfåran strax norr om Dalaslingan.

Jordarten i området längs ån utgörs av sand och silt. Isälvsediment, sand och block förekommer alldeles söder om Dalköpinge byaväg. Där finns också ett utfyllnadsområde som består av okänt material.

2.2.2 Markanvändning och kulturhistoriska värden

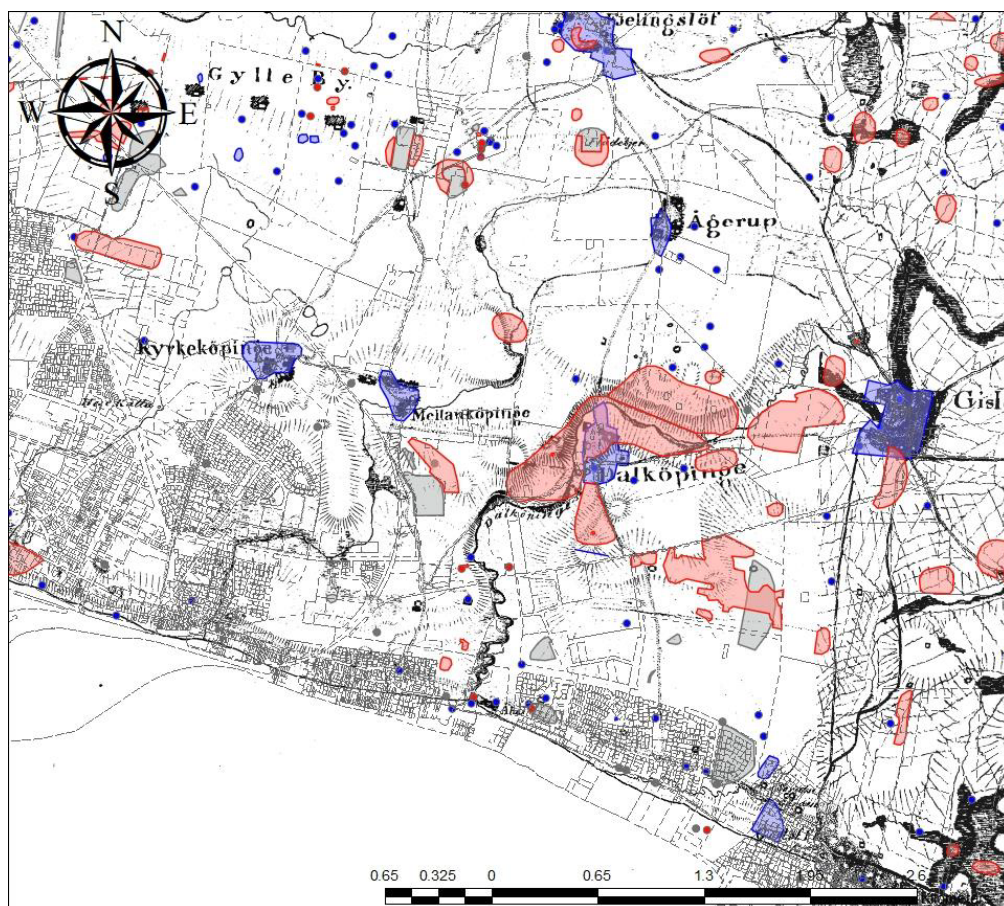
Sydvästskåne var det landområde som först togs i bruk efter att inlandsisen dragit sig tillbaka. Markerna är fulla av fornlämningar, de äldsta från äldre stenålder.

Redan under äldre stenåldern (för ca 7 000 år sedan) bodde människor inom det område som i dag utgör Dalköpingeåns nedre del. De var nomader som följde åarna och slog sig ner längs dessa och längs kusten vid Östersjön. Människorna levde av fiske, jakt och insamling av växter. Under den yngre stenåldern blev människorna mer bofasta och den första bondekulturen med svedjebbruk och tamboskap tog form. Förändringen till boskapsskötsel och åkerbruk initierades troligen genom naturliga förändringar i form av havsnivåhöjningar. Uppgifter om almsjuka vid denna tid innebar att skogen utglesades vilket medförde att röjningen till små åkerlappar och betesmarker blev lättare. Området innanför kustzonen befolkades och bebyggelsestrukturen förändras. Antalet boplatser ökade kraftigt.

Under bondestenåldern begravdes människorna i dösar. Intill Dalköpingeåns nedre del söder om Åbo gård alldeles öster om den planerade ringvägen i Trelleborg finns en långhög, Jättegraven. Jättegraven, som uppfördes ca 4000 år f Kr, är den största anläggningen av sitt slag i Sverige. Jättegraven ligger alldeles utanför reservatet.

En annan form av megalitgrav är Karlingedösen. Karlingedösen ligger inom reservatet lite längre österut. Karlingedösen är en storstensgrav från yngre stenålder. Gravkammaren täcks av ett takblock, som vilar på flera väggstenar. Oftast ingår stenkammaren i en rektangulär eller rund hög, långdös respektive runddös, som kan omgärdas av resta stenar. I Norden byggdes dösar under några generationer omkring 3400 år före Kristus och det totala antalet i Sverige uppgår till drygt 100 st.

Skånska rekognoseringskartan från 1812–1820 visar den meandrande Dalköpingeå och den slättbygd som omger den.

Figur 4. Skånska rekogniseringskartan visar Dalköpingeåns meanderslingor och olika fornlämningar (röda) och möjliga fornlämningar (blå) i området.

Historiska ortofoton från 1940–1960-talen visar att naturreservatet till större delen varit åker eller betesmark. Skogen norr om riksväg 9 planterades någon gång under 1970-talet av Trelleborgs planterings- och försköningsförening.

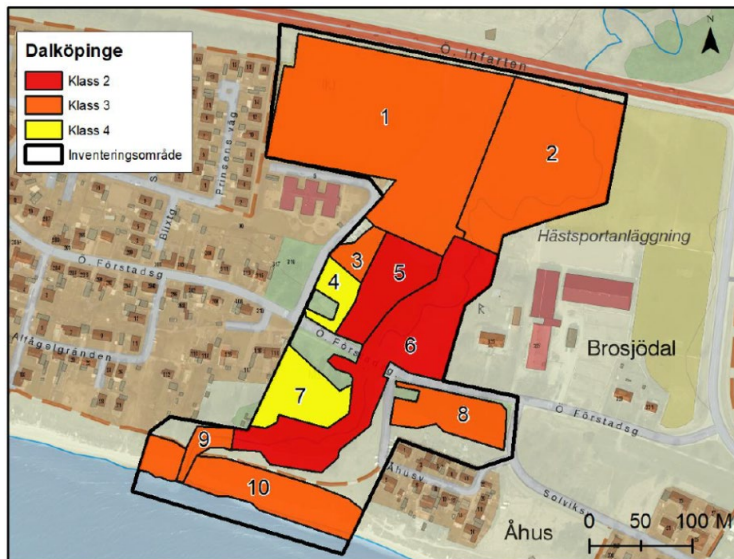

Figur 5. Ortofoto från 70-talet. Industriområdet växer fram och vägstrukturen förändras.

2.2.3 Biologiska värden

Inom naturreservatet finns många olika miljöer. Strand och strandängar i söder. Mindre skogsdungar med gamla träd och alsumpskog, nyare planteringar och betesmarker för hästar och kor. Ängsytter, både fuktiga, friska och torra. Dalköpingeåns meanderslingor, med översvämningsytter och en nyligen anlagd liten dam. Allt detta skapar många livsmiljöer för många olika organismer. Dalköpingeån är ett reproduktionsvatten för havsöring (Salmon trutta) och här har också hittats 9 av Sveriges 19 fladdermusarter.

I samband med arbetet för att bilda ett nytt naturreservat och pågående planarbete för exploatering av marken öster och väster om reservatet har det gjorts olika naturvärdesinventeringar.

Figur 6. Naturvärdesinventering utförd av Ecom 2018.

Figur 7. Översiktsskarta för utpekade naturvärdesobjekt inom undersökningsområdet för NVI utförd av Ekoll AB 2019.

2.2.3.1 Kärlväxter

Naturvärdesinventering genomfördes i området norr om riksväg 9 under 2019. Vid denna inventering noterades 177 arter av kärlväxter och bland annat två rödlistade arter, ask (EN) och skogsalm (CR). Naturvärdesinventeringen omfattar ett större område än gränsen för det blivande naturreservatet. Skogsalm förekommer i området främst som sly eller mindre träd. Även ask är drabbad av en svampsjukdom, askskottsjukan och i likhet med skogsalm är det de äldre, friska träden som är värdefulla. I området förkommer många stora, till synes, friska askar. Förutom de rödlistade arterna av kärlväxter noterades sju andra naturvårdsarter; getväppling, käringtand, puktörne, gulsporre, blåkllocka, skogslind och vädtklint.

Vegetationen längs med Dalköpingeåns kanter är starkt påverkad av den omgivande näringsrika åkermarken och domineras av kvävegynnade arter såsom brännässla, kardborre, knylhavre, skräppor, snärjmåra och tistlar. De arter som förekommer mest frekvent är vanliga arter som exempelvis björnbär, gråbo, hundäxing, vildpalsternacka och olika arter av vindor. Knölsyska, rosendunört och rörflen är vanliga i åfåran medan renfana, rölrika och svartkämpar är vanliga utmed kanterna. Naverlönn förekommer också, planterad eller förvildad. Två invasiva arter noterades i området, vresros och jätteloka.

Reservatets delar söder om riksväg 9 har också naturvärdesinventerats. Förutom ovan nämnda arter förekommer vanliga arter som krypven, knägräs, teveronika, sandlosta och maskrosor. Söder om riksväg 9 finns också en alsumpskog där marksiktet främst består av kirskaal och brännässla men där det även finns kavedun och strandlysing. Lövskogen längs med vattendraget kantas i dessa delar av flera grova träd av hästkastanj, tysklönn men även av en grov ask. I lövskogen finns också två potentiella jätteträd av svartpoppel. I de mer öppna delarna finns bland annat rosendunört, rörflen och hästskräppa.

2.2.3.2 Insekter

Längs den gamla banvallen på det tidigare järnvägsspåret mot Gislöv finns en speciell miljö av torrängskaraktär där flera naturvårdsarter av insekter noterades liksom flera av de växtarter som insekterna är beroende av. Myckbock är knuten till äldre sälgr för sin larvutveckling, mindre blåvinge har getväppling som växer längs banvallen som värdväxt. Många insekter gynnas av förekomsten av åkervädd (till exempel vädssandbi och bastardsvärmare). Denna typ av solexponerade sandiga miljöer är biologiskt värdefulla och beroende av störningar så att de inte växer igen.

Vid inventeringar har den fyrfläckade vedsvampbaggen (NT), stor kortvingen samt grässtriten hittats. Andra rödlistade arter som påträffats vid inventeringar är *Opilo mollis*, *Melanobaris laticollis* samt *Almsnabbvinge*. Vidare två ovanliga arter *Quedius limbatus* och *Lamprotettix nitidulus*.

Totalt identifierades 30 arter av insekter vid fältbesöken, varav 23 arter av dagaktiva fjärilar. Bland dagfjärilarna förekom trivialarterna rovfjäril, slåttergräsfjäril och tistelfjäril. Två rödlistade signalarter observerades; mindre blåvinge och sexfläckig bastardsvärmare (NT). Rödfläckig blåvinge, observerades också. Det gjordes även flera fynd av trollsländor till exempel blågrön mosaikslända och blåbandad jungfruslända längs ån. Bland de övriga insekterna observerades ytterligare två naturvårdsarter, myckbock och vädssandbi. Noterbart är att vädssandbi inte finns rapporterad på Artportalen i Trelleborgs kommun sedan 1950-talet.

Bland de nattaktiva fjärilarna finns olika arter av jordflyn samt olika arter av bandflyn och även det stora vinkelbandade ordensflyet.

Bottenfaunan dominerades huvudsakligen av sötvattensmärla, en viktig födokälla för öring vilken också observerades här, men i övrigt var bottenfaunasamhället artfattigt flera av arterna förekommer i näringspåverkade vatten, till exempel snäckor, maskar, iglar och fjädermygglarver.

Andra insekter som påträffats är olika dyngbaggar och rödlistade arter och nära hotade som fjärilen almsnabbvinge (NT), skalbaggar marvioltaggvivel och *Opilo mollis* (NT).

2.2.3.3 Mossor, lavar och svampar

Svampfloran är inte inventerad. Lavfloran har bedömts som ganska trivial. Samtliga funna mossarter som spjutmossa, vattenkrypmossa, skuggstjärnmossa, hårgräsmossa, stubbspretmossa med flera kan sägas karaktärisera en våt lövsumpskog. Scharlakansröd vårsål har hittats under våren 2023 i området alldeles norr om Östra Förstadsgatan.

2.2.3.4 Fladdermöss

Samtliga fladdermusarter i Sverige är fridlysta och upptagna på artskyddsförordningen. Fridlysningen innebär förbud mot att döda, skada eller störa djuren eller påverka deras rast- eller parningsplatser. Då arterna är skyddade innebär det att samtliga fladdermusarter också är naturvårdsarter.

Miljöerna kring Dalköpingeån med gräsmarker som producerar insekter, öppna vattenytor som omges av träd, hålträd, samt brynmiljöer med buskar och träd är viktiga strukturer för fladdermöss. Vid inventeringen av fladdermusfaunan kring en sträcka av Dalköpingeån norr och söder om riksväg 9 registrerades 9 arter av Sveriges 19 fladdermusarter. Ett överraskande högt antal med hänsyn till den hårt exploaterade miljön.

Fyra av de registrerade fladdermössen är rödlistade, nordfladdermus (NT), barbastell (NT) och sydpipistrell (VU) och brunlångöra (NT). Förutom de fyra rödlistade arterna, noterades arter som är vanligt förekommande i hela Skåne såsom vattenfladdermus, större brunfladdermus, trollpipistrell, gråskimlig fladdermus och dvärgpipistrell. Vattenfladdermus, större brunfladdermus och barbastell anses som tillfälliga besökare medan nordfladdermus, dvärgpipistrell, trollpipistrell och sydpipistrell troligen har kolonier i angränsande bebyggelse/områden. I skogsområdet finns sannolikt gott om håligheter som kan fungera som koloniplatser och även ridhuset vid Brosjödal som ligger direkt öster om inventeringsområdet har mycket goda förutsättningar att hysa ett flertal av arterna i stora kolonier.

2.2.3.5 Fåglar

Fågelfaunan är inte inventerad men utdrag från Artportalen visar att det förekommer flera rödlistade fåglar som till exempel duvhök (NT), gulhämpling (VU), hussvala (VU), kungsfiskare (VU), kungsfågel (VU), mindre hackspett (NT), stare (VU), sävsparv (VU), och ängspioplärka (NT) med flera.

2.2.4 Friluftsliv

Området är tätortsnära och är värdefullt för friluftsliv och rekreation det kan även komma att användas i naturpedagogiska sammanhang då en förskola ligger precis bredvid. En stig har anlagts vilket innebär att området också får betydelse för friluftsliv och motion. Tillgängligheten till reservatet är god. Kollektivtrafik finns i nära anslutning, cykelbana passerar igenom och parkeringsmöjlighet för bil finns på flera ställen.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt

- Tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen så som tungmetaller och hormoner via dagvatten.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de närliggande industriområdena, trädgårdarna och åkrarna.

- Införsel av främmande och/eller invasiva arter i både vattendrag och på land via trädgårdsavfall.
- Avverkning eller röjning av träd som hyser sällsynta eller rödlistade arter.
- Bortförande av markliggande död ved.
- Avvattning eller uttorkning av lövsumpskogen.
- Försummad skötsel och igenväxning av gräsytor.
- Ett förändrat klimat kan innebära att nya växt- och djurarter tillkommer, vilket innebär nya förutsättningar

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

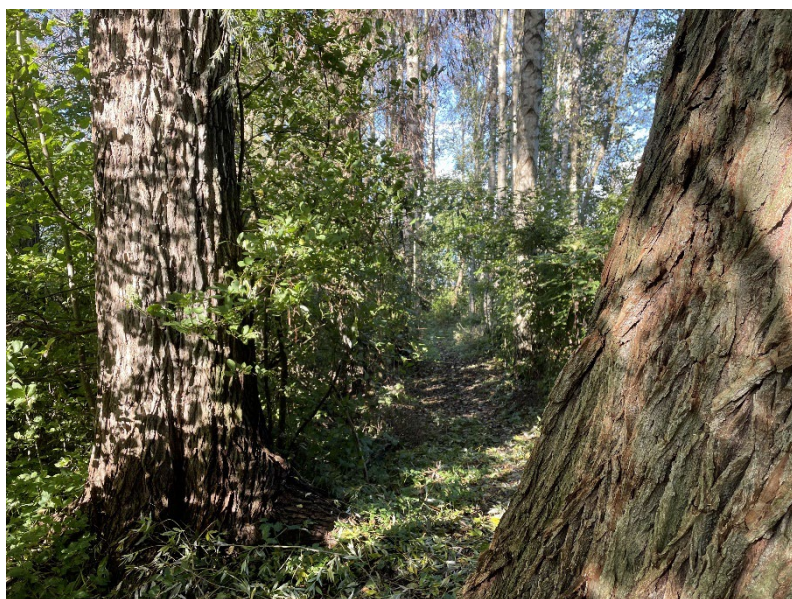
3.1 Övergripande mål

Det långsiktiga och övergripande målet med naturreservatet är att bibehålla och utveckla de olika lövskogsdungarna. Att låta gamla träd med håligheter, liksom död ved och annat stå kvar till gagn för fladdermöss, fåglar och insekter. Vattnet, både rinnande och i dammar ska få ta plats. Åkermark och gräsytor ska planteras med lövträd för att på sikt uppnå biotoper för fladdermöss och bli en del av betydande grön infrastruktur från havet och norrut upp i åkerlandskapet.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive skötselområde.

De olika skogsdungarna ska skötas med naturvårdsinriktade åtgärder för att gynna de gamla grova träden samt för att utveckla yngre bestånd till en naturskogsartad skog där död ved och andra

strukturer skapas genom naturliga processer och där föryngring sker spontant. För att påskynda denna utveckling ska olika åtgärder utföras. Dessa åtgärder är skapande av död ved och andra strukturer såsom håligheter, barkskador, grenbrott och luckor genom olika veteraniseringsåtgärder. Lövvirke som uppkommer vid skötselåtgärder ska sparas i området för att öka mängden död ved. Inga körskador ska uppstå vid skötselåtgärder.

Figur. 8. Gamla grova träd med naturlig föryngring i gläntorna

Jordbruksmarken, så länge den finns kvar som åker kan skötas konventionellt men gärna ekologiskt. Befintlig betesmark runt Brosjödals ridskola sköts enligt nuvarande metoder. Stödutfodring och gödsling får förekomma. Den nya betesmarken i norr ska skötas naturvårdsinriktat vilket innebär att inga bekämpningsmedel eller gödselmedel får användas. Stödutfodring får inte heller göras. Marken, där det är möjligt ska utgöras av ett blommande fältskikt. Om naturlig invandring av blommande arter uteblir kan marken sås in med detta. Om vilda arter ska sås in ska inhemska arter som är naturligt förekommande i området användas.

Övriga generella skötselåtgärder är:

- Uppsamling av skräp i området vid behov
- Tillsyn och underhåll av, övergångar i staket (stättor), stigar, slingor, informationsskyltar och gränsmarkeringar som tillhör naturreservatet.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

För varje delområde (1–10, se karta sid 6) beskrivs skötsel samt bevarandemål. Vissa åtgärder gällande istandsättning eller anläggning som ska genomföras efter att reservatet är bildat.

Naturreservatet har delats in i 10 olika skötselområden som kräver olika skötselåtgärder.

- Skötselområde 1 – Strandäng och sanddyner
- Skötselområde 2 – Blandskog
- Skötselområde 3 – Värdefull äldre blandskog med blöta områden
- Skötselområde 4 – Betesmark
- Skötselområde 5 – Yngre skog med mycket död ved, vatten och gräsytor
- Skötselområde 6 – Träddridå och väg (som ska tas bort)
- Skötselområde 7 – Stor öppen gräsyta med insådd äng och meanderslinga
- Skötselområde 8 – Banvall
- Skötselområde 9 – Gräsmark med meanderslinga och fornlämning
- Skötselområde 10 – Åker

4.1 Skötselområde 1 – strandäng och sanddyner (0,7 ha)

Beskrivning

Delområdet utgörs av **sanddyner vid Östersjön**. Sanddynerna har olika rader av igenväxning med öppen sand som övergår till gräsmark med sandblottor. Marviol (NT) växer rikligt här samt strandråg och saltarv. Biotopvärdet är påtagligt då det förekommer öppna sanddyner påverkade av vågor samt succession med ett tätare vegetationsskikt.

Bevarandemål

Bevara strandfloran och den insektsfauna som finns vid sanddynerna. Låta växtligheten vid stranden fritt utvecklas.

Skötselåtgärder

- Fri utveckling av växtligheten genom att strandfloran gynnas. Uppväxande träd och buskar ska tas bort.
- Klippning av stigar ovanför stranden ska ske vid behov.
-

Figur 9. Marviol på sanddyn.

4.2 Skötselområde 2 – Blandskog (1,9 ha)

Beskrivning

Delområdet utgörs av skogsdungar, övergödda gräsytor med mycket kirsål och nässlor. Utloppet av Dalköpingeån till Östersjön är i vissa delar solbelyst men mestadels skuggat av klubbalar, ask och pil. Vissa öppna delar med klippta gräsytor sköts av de boende i området. Vattnet i ån flödar

långsamt och i botten finns grus, stenar och lera. Annan vegetation som kantar ån är bland annat rosendunört, rörflen och hästskräppa. Vissa naturvårdsåtgärder, som att lägga ut lekgrus m.m, har genomförts genom åren. I lövskogsdelen växer två potentiella jätteträd av svartpoppel. Här finns även ett större bestånd av äldre naverlönn, men även klibbal, glasbjörk och ung skogsalm förekommer. I buskskiktet finns snöbär, hagtorn och björnbär. Markvegetationen domineras av kirskaål men även brännässlor, hundkäx och snärjmåra. Flera stora bestånd av parkslide förekommer både bland träden och de öppna ytorna. Fladdermusarterna nordfladdermus, trollpipistrell och dvärgpipistrell samt den sällsynta sydpipistrell har påträffats vid inventeringar.

Den västra delen av delområde B utgörs av en lövskog med ask, tysklönn och naverlönn samt en hel del unga almar. Det finns stående och solbelyst död ved. Marken är sandig med sandblottor som dock är skuggade. Markskiktet är ej välutvecklat och en mindre del kirskaål och brännässlor påträffas.

Figur 10. Västra delen med unga träd och en hel del död ved.

I dungen förekommer även en del upplag av trädgårdsavfall. Längs med Östra förstadsgatan står flera grova vitpilar med stambrott och döda grenar.

Bevarandemål

Dalköpingeån ska vara beskuggad av framför allt klibbal men även av andra större träd. Dungen ska vara flerskiktad och olikåldrig och ska i huvudsak utvecklas fritt där död ved skapas genom naturliga processer och föryngringen ska ske spontant. På sikt ska alla bestånd av parkslide vara borta.

Skötselåtgärder

- Gynna ask, klibbal, naverlön, alm med flera inhemska arter.
- Ta bort tysklönn, även större träd om de konkurrerar med dem som bör gynnas. Skapa högstubbar av tysklönnen men kom ihåg att det krävs kraftig ringbarkning för att nå målet med stående död ved.

- Invasiva arter av jätteloka och parkslide ska tas bort.
- Om möjligt kan gräsytor slåttas i stället för slaghackas framöver.
- Tillfälligt bete kan också provas när det gäller bekämpning av parkslide.

4.3 Skötselområde 3 – Värdefull äldre blandskog med blöta områden (1,4 ha)

Beskrivning

Norr om Östra förstadsgatan är svämplanet en viktig struktur. Ån har i denna del restaurerats med utläggning av större stenar och lekgrus. Ytan öster om ån har tidigare betats men domineras idag av rörflen och kärrkavle. I markskiktet bredvid ån, förekommer kirskaål, brännässla och snärjmåra. Ån används som jaktmarker av fladdermössen och vattnet har olika strukturer som är viktiga för flertalet artgrupper. Det finns också en alsumpskog med grov klibbal samt grov hästkastanj, pil och tysklönn. På flera av träden förekommer lönnlav. Delar av marken svämmas över vid högt

vattenflöde i ån. Förekomsten av död ved är riklig, främst grova grenar från lövträden men enstaka lågor finns. Den döda veden är ofta täckt av vegetationen eller är skuggad av krontaket. Markskiktet består främst av kirsåål, brännässla och snärjmåra men det finns delar med topplösa, kavedun, murgröna och strandlysing. På en av de grova hästkastanjerna påträffades bland annat en skalbagge, kamhornad trägnagare, *Ptilinus pectinicornis*.

Bevarandemål

Skogen ska vara flerskiktad och olikåldrig och ska i huvudsak utvecklas fritt där död ved skapas genom naturliga processer och föryngringen ska ske spontant. Det ska finnas stort innehåll av gamla grova och senväxta träd, död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier och andra värdefulla strukturer såsom hålträd med mulm och högstubbar. Främmande trädslag ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Vid behov manuell röjning av stormfälle.
- Borttagning av tysklönn i vissa delar.
- Röjning och därefter bete av hage öster om ån.
- I framtiden kan spänger byggas för att underlätta för besökare

4.4 Skötselområde 4 – Betesmark (4,9 ha)

Beskrivning

En del av Dalköpingeån med tillhörande svämplan rinner igenom hästhagarna vid ridskolan Brosjödal. I väst kantas delområdet av en allé med lind. Marken har en tjock grässvål men det förekommer mindre sandblottor här och var i hela hagen. Betestrycket varierar. I den östra delen förekommer en mindre dunge med hagtorn, fläder, nyponros och päron. I växtskiktet växer arter som svartkämpar, stånds, brännässlor, gårdsskräppa, krypven, knägräs, knölsyska, teveronika, hundäxing, rajgräs, sandlosta och ogräsmaskrosor. Hagen närmast ån betas mestadels av kor men ibland även av får. Svämplanen domineras av luddtåtel, jättegröe och sjöfräken. Strandskanten i öst är brant och utsätts för högre betestryck. Här växer bland annat puktörne. Intill ån som meandrar naturligt, står flera grova pilträd med hål samt död ved som skuggar vattnet. Övriga arter som påträffas i fältskiktet är gåsört, sumpveronika, tiggarranunkel, åkervinda och hundäxing. Vattnet i ån är strömmande men det finns även lugna partier med djuphål. I ån förekommer sten och grus men också mycket organiskt material och lera. Ån är skuggad till hälften och andra hälften är solbelyst och öppen. Insekter som påträffas är skalbaggen husbockslejon, *Opilo mollis* (NT), *Carabus nemoralis*, *Aphodius fossor* samt *Aphodius foetens*.

Figur 11. Översvämmad hästhage, delområde D

Fladdermusinventering har gjorts både manuellt och via uppsatt mätstation inom projektet BatLife. 2022 registrerades här förekomst av nordfladdermus (NT), dvärgpipistrell (LC), trollpipistrell (LC), större brunfladdermus (LC), vattenfladdermus (LC), Gråskimlig fladdermus (LC), brunlångöra (NT), barbastell (NT) och sydpipistrell (CR).

Bevarandemål

Bibehålla de öppna beteshagarna med olika betesdjur för att bevara de solbelysta ytorna och den flora som förekommer där.

Skötselåtgärder

- Fortsatt bete i hagarna med främst hästar men även i viss mån kor eller får i hagen närmast ån.
- Fortsatt hamla pilarna längs ån.

4.5 Skötselområde 5 – Yngre skog med mycket död ved, vatten och gräsytor (4,4 ha)

Beskrivning

Delområde E är en vildvuxen blandad lövskog med mycket död ved. På västra sidan om ån finns fina hasseldungar samt bok och ask. I delar av det öppna området i mitten, består markskiktet av gräs och är i delar igenvuxet med vinda, rosendunört och snärjmåra. Det förekommer även en hel del salix. På västra sidan av ån finns ett litet bestånd av jätteloka som bekämpas. På östra sidan om Dalköpingeån växer klibbal, poppel, pil och björk ganska tätt. Den spektakulära myskbocken observerades på blommande örter och är knuten till äldre sälgräs för sin larvutveckling (finns väster om ån). Ån är till stor del är beskuggad med låg vattenföring men det finns även några strömsträckor med lämpliga bottenar för öring. Öring har noterats i ån vid bron strax uppströms väg 9. Ett tidigare, nästan uttorkat kärrområde/korvsjö strax norr om väg 9 har restaurerats och en damm med öppen vattenspegel finns här nu.

Bevarandemål

Skogen ska vara flerskiktad och olikåldrig och ska i huvudsak utvecklas med intern dynamik där död ved skapas genom naturliga processer och föryngringen ska ske spontant. Det ska finnas stort innehåll av gamla grova och senväxta träd, död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier och andra värdefulla strukturer såsom hålträd med mulm och högstubbar. Inslag med olika lövträdarter ska förekomma, framför allt skogslönn, ek, fågelbär och sälgräs och det ska finnas inslag med buskarter såsom hassel, fläder och hagtorn. Främmande trädslag ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Skogen ska till största delen lämnas utan regelbundna skötselåtgärder för att utvecklas med intern dynamik men det kan bli aktuellt med vissa mindre åtgärder enligt nedan:

- Vid behov röjning där olika trädslag kan gynnas i olika delar, exempelvis alm, ask, fågelbär, sälgräs, rönn, asp.
- Ta bort tysklönn.
- En gräsyta mitt i skogen norr om riksväg 9 bör hållas öppen genom slåtter eller bete.
- Huvudstigen kan öppnas upp något för siktlinjer, exempelvis genom skapande av högstubbar.

Tillsyn och skötsel av korvsjö/våtmark med omgivande mark på Dalköpinge 6:3 ska ske enligt följande:

- *Inloppsrör från Dalköpingeån till meanderslinga. Intag i ån och rörmyrning i våtmark:* Kontroll (2 ggr/år, april och aug) av att vatten kan flöda obehindrat in i meanderslingan vid högvatten och inte hindras av vegetation eller slam. Vid behov skall slam och eller vegetation avlägsnas.

- *Gräsytor i kringområdet och dammens slänter:* Avslagning av vegetation (gräs, örter, eventuellt lövsly) med slåtterbalk, slaghack eller liknande. Slänter slås ner till vattenlinjen. Skörderester samlas upp och fraktas bort. Åtgärden ska genomföras 1 ggr/år i augusti.
- *Vattenområdet:* Avslagning och uppsamling av vattenvegetation ute i vattenmassan. Gäller framför allt högväxt övervattensvegetation som vass, kaveldun, jättegröe och liknande. Åtgärden ska genomföras 1 ggr/år i augusti eller vid behov.

4.6 Skötselområde 6 – Trädridå och väg (som ska tas bort) (0,7 ha)

Beskrivning

Delområdet är idag en infartsväg till omgivande industrier samt till utegym och naturområde. Vägen kommer att tas bort och en ny infart skall byggas en bit öster om reservatet. I samband med utbyggnad av industriområdet kommer flera dagvattendammar att anläggas. Trädridån och befintlig lindallé ska bevaras så långt det är möjligt. De sista dagvattendammarna i systemet kommer att anläggas på det område som idag utgörs av infartsleden. Dagvattendammarnas utformning ska få en så naturlig form som möjligt för att även gynna biologisk mångfald. En ny entré med parkeringsplatser till reservatet planeras att anordnas precis vid den norra dammen. De jordmassor som uppkommer vid anläggandet av dagvattendammen kan eventuellt användas för uppförandet av en bullervall med plantering för att motverka buller från riksväg 9.

Bevarandemål

Se ovan hur området avses utvecklas.

Figur 12. Bilden till vänster visar hur området ser ut idag. Ritningen till höger visar hur området kommer att se ut när infartsvägen flyttats. En liten grusad parkering till reservatet är planerad i norra delen av delområde F.

Skötselåtgärder

Se ovan hur området avses utvecklas. I samband med anläggandet av dagvattendamm kommer sköselföreskrifter att tas fram. Skötsel av detta delområde ska fram till att området görs om, skötas med röjning vid behov.

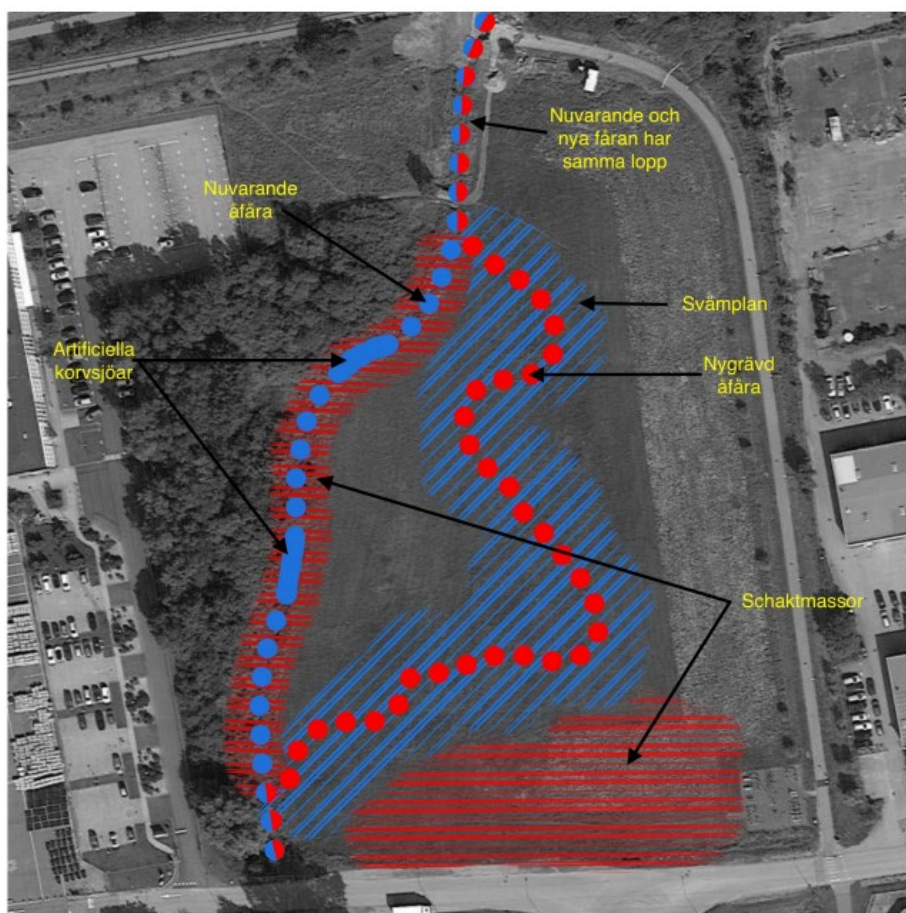
4.7 Skötselområde 7 – Stor öppen gräsyta med insådd äng och meanderslinga (anläggs 2024) (0,8 ha)

Beskrivning

Ängsområde med mycket blommande örter, t ex gulmåra och puktörne, och mycket dagfjärilar (13 arter). I området observerades bland annat aurorafjäril och rödfläckig blåvinge. I en del av den öppna ytan har en ängsfröblandning såtts in i ett LONA projekt och marken ska skötas som äng. Ån rinner nu i den västra kanten men under 2024 kommer den att grävas om och meandra över gräsytan. I sydost, i gränsen till reservatet, finns ett utegym. Belysningen till utegymmet är anpassad så att den inte ska störa fladdermöss.

Bevarandemål

Målet är att utveckla ängsytorerna med alla dess viktiga kvalitéer genom att sköta och vårda den relativt nyinsådda blomsterängen samt eventuellt utöka slåtterytan till hela området. Meanderslingorna kommer att synliggöra vattnet på ett mer intressant sätt.

Figur 13. Översiktsskild som visar på hur området skulle kunna se ut efter genomförd åtgärd. Åfåran grävs ut på det idag flacka gräsbevuxna området. Schaktmassorna används till att lägga igen den gamla åfåran och för att jämna ut ett område i söder. På ett eller ett par ställen skapas artificiella korvsjöar i den gamla åfåran. Källa: Naturentreprenad Syd AB

Skötselåtgärder

- Skötsel genom slåtter av insådd blomsteräng samt vid behov även i övriga delar av delområdet.
- Slåtter ska ske årligen eller vart annat år och det avslagna materialet ska tas bort.
- Eventuellt komplettering med blommande buskar i de partier där brynet inte är fullt utvecklat.
- Insådd vid behov av blommande inhemska arter (ängsfröblandning), företrädesvis lokalt material i äng som anlagts.
- I samband med meandring av ån eller andra våtmarksåtgärder kommer sköselföreskrifter att tas fram för dem. Möjlighet att anordna grod- och salamandervatten kommer också att undersökas.
- I arbetet med meanderslingorna kommer grönpil (*Salix x fragilis*) att avverkas och ersättas med klibbal.

4.8 Skötselområde 8 – Banvall (0,2 ha)

Beskrivning

På den gamla banvallen finns en artrik torräng med mycket blommande örter. Utöver naturvårdsarterna getväppling (som är värdväxt för mindre blåvinge), puktörne, vädtklint, åkervädd, blåklocka, mindre blåvinge och sexfläckad bastardsvärmare förekommer även axveronika, gul fetknopp, gulmåra, blåeld, oxtunga och kärleksört med flera. Det finns dessutom sex till sju andra arter av dagfjärilar i området.

Bevarandemål

Målet är att bibehålla torrängen med de solbelysta ytorna och gynna den floran som finns där.

Skötselåtgärder

- Rökning av träd vid behov.
- Ta bort de stora tysklönnarna nedanför banvallen för att öka solinstrålningen.

4.9 Skötselområde 9 – Gräsmark med meanderslinga och fornlämning (4,6 ha)

Beskrivning

En tidigare jordbruksmark har köpts in av kommunen. Den norra delen är i dagsläget utarrenderad som betesmark för hästar. Inom delområdet finns ett heterogent område vid Karlingedösen (en fornlämning i form av en stenkammargrav) med en del större och mindre lövträd, buskar samt högväxande gräs och örter. De trädbärande naturvärdena kommer att förstärkas genom plantering av träd och buskar. Områdets vattenhållande förmåga ska öka, bland annat genom att avfasa dikeskanterna och meandra ån. Fladdermusfaunan är exklusiv och längs ån närmare kusten, pågår ett fladdermusprojekt, BatLife (2021–2023). Målet med miljöförbättringarna är att skapa en natur som på sikt kommer att attrahera fladdermössen och förstärka deras livsmiljöer. En grön infrastruktur med ca 3 km sammanhängande naturmark skapas från havet och upp i landskapet.

Figur 14. Bilden visar hur området kommer att se ut efter genomförandet av föreslagen åtgärd. Röda punkter ny åfåra. Blå punkter gamla åfåran. Källa Naturentreprenad Syd AB.

Bevarandemål

Att utveckla området på olika sätt för att gynna fladdermöss. Bevarandemål kommer sättas efter att ovan utveckling av området är genomförd. Karlingedösen ska röjas fram så att den verkligen syns och kan bli ett besöksmål.

Skötsel

I avvaktan på att området utveckling bör fortsatt bete med hästar ske i den norra delen. Vid behov bör övriga delar av del området skötas genom slätter och röjning. Speciellt behov föreligger av röjning vid Karlingedösen.

- Bekämpning av stånds behöver göras

4.10 Skötselområde 10 – Åker (2,1 ha)

Beskrivning

Området används idag som jordbruksmark. Området ägs av kommunen men är utarrenderad och konventionellt jordbruk bedrivs med allt vad det innebär av gödsling och bekämpningsmedel.

Bevarandemål

I avvaktan på utveckling av naturvärden kommer området att användas som jordbruksmark. Möjlighet att utveckla området i samband med delområde I bör undersökas. Här finns möjlighet att på sikt skapa mer naturmark för att gynna fladdermöss och andra arter.

Skötselåtgärder

- Fortsatt skötsel som jordbruksmark till dess annat bestäms.

5 Friluftsliv

Området är tätortsnära och är värdefullt för friluftsliv och rekreation. Tillgängligheten till reservatet är mycket god. Kollektivtrafik finns i nära anslutning, cykelbana passerar igenom och parkeringsmöjlighet för bil finns på flera ställen.

Mål

Naturreservatet ska vara tillgängligt för besökare.

- Det ska finnas minst 6 informationsskyltar om naturreservatet.
- Det ska finnas gränsmarkeringar enligt Naturvårdsverkets anvisningar så att gränsen tydligt framgår i terrängen.
- De befintliga och i terrängen markerade och omarkerade naturstigarna ska behållas och vara framkomliga.
- Det ska finnas en mindre parkeringsplats för bilar inom reservatet.

Åtgärder

- Uppsättning och löpande underhåll av informationsskyltar, se bilaga A.
- Utmärkning av naturreservatets gräns.
- Enklare åtgärder för att hålla stigarna framkomliga.
- Löpande underhåll av parkeringsplats, se bilaga A
- Spång alternativt förhöjd grusstig kan anläggas på de delar av gångstigar/slingor som tidvis kan vara rejält blöta. Underlaget ska vara halkfritt.
- Eventuella hinder över gångstigar/slingor ska röjas bort. Området kontrolleras minst en gång varje vår och höst, men särskilt efter storm

6 Jakt och fiske

Det förekommer i dagsläget ingen jakt i området. Eftersom området delvis ligger inom tätbebyggt område är jakt olämpligt och strider mot ordningsföreskrifterna. Fiske är förbjudet i ån och i dammarna.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljöanpassat material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Kommunen ansvarar för regelbunden tillsyn av naturreservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselplaner

Uppföljning av bevarandemål ska ske och skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Kommunen ansvarar för uppföljning av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplan

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap. Efter genomförda anläggningar av meanderslingor och alla dammar samt flytt av väg kan de ”nya” områdena få egna skötselplaner som senare införlivas i detta dokument.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3, där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prio	Upplysningar
Markskötsel					
Skapa högstubbar av tysklönn	Vid behov	Hela området	Kommunen	2	Ringbarka rejält för att förhindra överlevnad
Bekämpning av parkslide		2	Kommunen	1	Följ anvisningar från NV noga!
Bekämpning av jätteloka	Årligen tills den försvunnit	6	Kommunen	1	
Slätter	Årligen	2, 7, 9	Kommunen	2	
Slaghack	Årligen	2, 7	Kommunen	2	Slätter med uppsamling är bättre än slaghack. Slaghacka INTE parksliden!
Bete	Kontinuerligt	5, ev 7 o 9	Kommunen	1	
Ev komplettering/ insådd av ängsfröer	Vid behov		Kommunen	3	
Anläggningar					
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Så snart reservatet vunnit lagakraft	Hela området	Kommunen	1	
Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Så snart reservatet vunnit lagakraft	Hela området	Kommunen	1	
Visst underhåll av stigarnas framkomlighet	Vid behov	Hela området	Kommunen	1	Se till så att inga träd ligger över stigarna
Underhåll och kontroll av bro	Årligen och vid behov	4, 5	Kommunen		
Underhåll och kontroll av stättor	Årligen och vid behov	3, 4	Kommunen		

11 Rödlistade arter

Tabell 2. Förekomst av rödlistade arter inom kategorierna CR; Akut hotad; EN, Starkt hotad; VU, sårbar, redovisas.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori enligt rödlistan
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN
Kornsparv	<i>Emberiza calandra</i>	EN
Kricka	<i>Anas crecca</i>	VU
Kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	VU
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
Sydpipistrell	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	VU
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Vinterhämling	<i>Linaria flavirostris</i>	VU

12 Källor

Art databanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Ekoll AB Naturvärdesinventering och artinventeringar

Ekologigruppen 2021. Plan för tillsyn och skötsel av meanderslinga med omgivande mark

Malmqvist, A. 2021. Lavar och mossor utmed Dalköpingeån i Trelleborg. Naturcentrum AB

Millon, L. (2023). Manuell invent av fladdermöss – Dalköpinge, Trelleborg, 8 juni 2022. Calluna AB

Ecocom AB, Naturvärdesinventering i Dalköpinge, Trelleborgs kommun, 2018

Beskrifning öfver Skytts Härad i Skåne» från år 1859, Nils Gustaf Bruzelius Länsstyrelsen Skåne, www.skane.se Kusten under förhistorian

Gamla Trelleborgs årsbok 2021, Brosjödalen - Ardennerstuteri, ridskola och ungdomsgård, de första tjugo åren. Bengt Håkanson och Åke Jönsson.

En arkeolog i Trelleborg, Riksantikvarieämbetets förlag

Natur- & kulturmiljöplan 2010, Trelleborgs kommun

Dalköpingeåns naturreservat

Samhällsbyggnadsförvaltningen / Geodata

N

Skala: 1:6 000

Area: 245 674,7 m²

